

# Dla kogo wcześniejsza emerytura po 2008 roku

188 stron komentarzy, porad i przepisów

- ✓ Czy wniosek o wcześniejszą emeryturę pracowniczą może być złożony po 2008 roku
- ✓ Kto może starać się o emeryturę kolejową
- ✓ Czy przechodząc na emeryturę z Karty Nauczyciela, można rozwiązać stosunek pracy po 2008 roku
- ✓ Kiedy złożyć wniosek, aby otrzymać emeryturę obliczoną na starych zasadach
- ✓ Jak udowodnić w ZUS i przed sądem pracę w szczególnych warunkach
- ✓ Czy ZUS przyzna świadczenie, gdy obniżony wiek emerytalny zostanie osiągnięty po 2008 roku
- ✓ Kto skorzysta z emerytury pomostowej

## SPIS TREŚCI

Pracownicy .....	4
Kolejarze .....	32
Dziennikarze .....	45
Nauczyciele .....	56
Pracujący w warunkach szkodliwych .....	82
Górnicy .....	122
Twórcy i artyści .....	130
Wcześniejsze emerytury z art. 184 ustawy emerytalnej po 2008 roku .....	141
Emerytury i renty w orzecznictwie .....	154
Emerytury pomostowe .....	183

## GAZETA PRAWNA

**Adres redakcji:** 01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72,

tel. (0 22) 530 40 40; [www.gazetaprawna.pl](http://www.gazetaprawna.pl)

**Redaktor naczelny Gazety Prawnej:** Robert Lidke

**Dyrektor artystyczny Gazety Prawnej:** Dominika Raczkowska

**Redaktor merytoryczny:** Monika Bugaj-Wojciechowska

**Fotoskład:** Leszek Ogródowczyk

**Biuro Reklamy:** 01-042 Warszawa, ul. Okopowa 58/72

tel. (0 22) 530 44 44; e-mail: [reklama@infor.pl](mailto:reklama@infor.pl)

**Biuro Obsługi Klienta:** 05-270 Marki, ul. Okólna 40,

tel. (0 22) 761 30 30, 0 801 62 66 66; e-mail: [bok@infor.pl](mailto:bok@infor.pl)

# **Kto nie straci prawa do wcześniejszej emerytury po 2008 roku**

Powszechnie uważa się, że 2008 rok jest ostatnim, w którym ubezpieczeni mogą przechodzić na wcześniejsze emerytury. Rzeczywiście, z końcem tego roku część osób straci taką możliwość. Jednak wielu pracowników, nauczycieli, górników, kolejarzy czy osób zatrudnionych w warunkach szkodliwych nadal będzie mogło korzystać z tego przywileju i przechodzić na wcześniejszą emeryturę na starych zasadach.

Niektórzy z nich będą też mogli przechodzić na emerytury pomostowe.

# Pracownicy

**W**niosek o emeryturę pracowniczą może być złożony po 2008 roku, ale przed ukończeniem przez osobę zainteresowaną powszechnego wieku emerytalnego wynoszącego w przypadku kobiet 60 lat, a w przypadku mężczyzn 65 lat.

## Warunki zależą od daty urodzenia i płci wnioskodawcy

**Z wcześniejszej emerytury pracowniczej mogą skorzystać kobiety i mężczyźni urodzeni przed 1949 rokiem oraz kobiety urodzone w latach 1949–1953.**

Ubezpieczeni urodzeni przed 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli powszechnego wieku emerytalnego (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn), mogą przejść na emeryturę:

- kobieta – po osiągnięciu wieku 55 lat, jeżeli ma co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy,
- mężczyzna – po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli ma co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy albo po nowelizacji ustawy emerytalnej, która obowiązuje od 8 maja 2008 r. – jeżeli osiągnął 60 lat i ma co najmniej 35-letni okres składkowy i nieskładkowy.

Emerytura ta przysługuje osobom, które ostatnio, przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, były pracownikami oraz w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym pozostawały w stosunku pracy co najmniej przez sześć miesięcy. Od obowiązku spełnienia tych dwóch warunków są wyjątki, które omawiamy niżej.

Prawo do wcześniejszej emerytury pracowniczej mogą także nabyć osoby urodzone po 1948 roku, a przed 1969 rokiem, jeżeli warunki dotyczące wieku, wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych, a w niektórych przypadkach niezdolności do pracy spełnią do 31 grudnia 2008 r. W przypadku osób z wymienionej grupy wiekowej nabycie prawa do emerytury uzależnione jest również od nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia

wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa. Konieczność spełnienia przez osoby urodzone w latach 1949-1968 warunku dotyczącego wieku emerytalnego wymaganego do przyznania emerytury pracowniczej (55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) najpóźniej 31 grudnia 2008 r. oznacza, iż w rzeczywistości z uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowniczej dla tej grupy wiekowej mogą skorzystać jedynie kobiety urodzone w latach 1949-1953. Mężczyźni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. nie ukończą bowiem 60 lat do końca 2008 roku.

Obowiązek udowodnienia stażu oraz wieku emerytalnego do końca 2008 roku nie oznacza, iż do tej daty musi być również zgłoszony wniosek o emeryturę pracowniczą. Wniosek ten może być złożony również po 31 grudnia 2008 r., ale nie później niż przed dniem ukończenia przez wnioskodawcę powszechnego wieku emerytalnego, który w przypadku kobiet wynosi 60 lat. Wcześniejsza emerytura pracownicza przysługuje bowiem osobom, które nie ukończyły powszechnego wieku emerytalnego.

Z powyższego wynika, że kobiety urodzone przed 1949 rokiem w 2009 roku wniosku o emeryturę pracowniczą złożyć nie mogą (ukończą bowiem już wcześniej powszechny wiek emerytalny i otrzymają, po złożeniu wniosku, emeryturę z tego tytułu). Mogą go natomiast złożyć kobiety urodzone w 1949 roku, choć muszą to uczynić najpóźniej w dniu poprzedzającym ukończenie 60 lat. Z kolei kobiety urodzone w latach 1950–1953 będą mogły złożyć wniosek odpowiednio najpóźniej w 2010, 2011, 2012 i 2013 roku, choć w każdym przypadku przed dniem ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Jeżeli złożą wniosek po tym terminie, emerytura nie zostanie im obliczona na starych zasadach.

Konieczność spełnienia warunków wymaganych do przyznania wcześniejszej emerytury pracowniczej do końca 2008 roku nie dotyczy:

- pozostawania w ubezpieczeniu pracowniczym ostatnio, przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę,
- pozostawania w stosunku pracy przez co najmniej sześć miesięcy w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Ponieważ dwa wymienione wyżej warunki muszą być spełnione w okresie poprzedzającym zgłoszenie wniosku o emeryturę, a wniosek ten może być złożony również po 31 grudnia 2008 r., oczywiste jest, że nie można wymagać ich spełnienia do końca 2008 roku. Należy podkreślić, iż uzyskanie orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy (o ile jest ono niezbędne do przyznania emerytury)

również może nastąpić po 31 grudnia 2008 r. (ale całkowita niezdolność do pracy musi powstać przed 1 stycznia 2009 r.). Po 2008 roku może być również spełniony warunek dotyczący nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE na dochody budżetu państwa.

Nowelizacja ustawy o emeryturach i rentach z FUS z 2005 roku zniósła warunek rozwiązania stosunku pracy jako niezbędny do przyznania emerytury pracowniczej osobom, które przed wystąpieniem o nią były pracownikami. Obecnie osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., występujące o wcześniejszą emeryturę pracowniczą, nie muszą w celu otrzymania pozytywnej decyzji ZUS rozwiązywać stosunku pracy z pracodawcą, u którego do tej pory pracowały. Jednak w takim przypadku muszą liczyć się z tym, że ZUS nie podejmie wypłaty świadczenia po jego przyznaniu. Aż do czasu rozwiązania stosunku pracy emerytura będzie zawieszona. Prawo do emerytury ulega bowiem zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Przepis ten (art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS) obowiązuje jednak tylko do wejścia w życie podpisanej 15 grudnia 2008 r. ustawy o emeryturach kapitałowych, która zacznie obowiązywać po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

#### **PRZYKŁAD: Emerytura dla kobiety z 30-letnim stażem**

Kobieta zatrudniona na podstawie umowy o pracę przez 20 lat u tego samego pracodawcy ukończyła w 2008 roku 55 lat oraz udowodniła 31 lat składkowych i nieskładkowych. Nie przystąpiła do OFE. Jeśli złoży wniosek o wcześniejszą emeryturę pracowniczą, ZUS jej ją przyzna, gdyż spełnia wszystkie wymagane warunki – ukończyła 55 lat, ma 30-letni okres składkowy i nieskładkowy, przed złożeniem wniosku pozostawała w stosunku pracy przez co najmniej sześć miesięcy oraz nie przystąpiła do OFE.

#### **PRZYKŁAD: termin zgłoszenia wniosku o emeryturę pracowniczą**

Anna R. udowodniła 32-letni okres składkowy i nieskładkowy. 15 grudnia 2008 r. ukończy 55 lat. Nie zamierza jednak obecnie składać wniosku o wcześniejszą emeryturę pracowniczą, gdyż ma bardzo dobrze płatną pracę, z której przychód i tak powodowałby konieczność zawieszenia świadczenia. Anna R. będzie mogła wnio-

sek o emeryturę pracowniczą złożyć również po 31 grudnia 2008 r., ale nie później niż w dniu poprzedzającym dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, tj. najpóźniej do 14 października 2013 r.

**PRZYKŁAD: Spełnienie niektórych warunków po 31 grudnia 2008 r.**

Barbara K., urodzona w 1953 roku, w 1999 roku przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego. W styczniu 2008 r. ukończyła wiek wymagany do przyznania tzw. wcześniejszej emerytury pracowniczej (55 lat). Udowodniła również 20 lat składkowych i nieskładkowych. Ubezpieczona będzie mogła uzyskać emeryturę pracowniczą, jeśli uzyska orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy oraz złoży wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE do budżetu państwa. Obydwa warunki może spełnić również po 31 grudnia 2008 r., ale całkowita niezdolność musi powstać przed 2009 rokiem.

**Podstawa prawna** Art. 29, 46 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2004 r. nr 39, poz. 353 z późn. zm.).

Art. 1, 4 ustawy z 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 17, poz. 95).

Art. 1 ustawy z 28 marca 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 67, poz. 411).

**Uprawnienia mężczyźni z długim stażem pracy**

**Od 8 maja 2008 r. z emerytury pracowniczej mogą skorzystać mężczyźni urodzeni przed 1949 rokiem, jeśli ukończą 60 lat i posiadają co najmniej 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych.**

Po zmianie ustawy emerytalnej z emerytury pracowniczej mogą skorzystać mężczyźni po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli mają co najmniej 35-letni okres